

Klassering: HOERINGFRI-121121,
Arkivsak: FA-F08, TI-&13
Saksbehandler: 21/5887/3
Ingrid Smedstad
frivillighet og
møteplassutvikling

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget	067/21	28.10.2021

Høringssvar – Ny forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Lørenskog kommune avgir høringsuttalelse i samsvar med gjeldende saksfremstilling.

Sammendrag:

Lørenskog kommune mottok høringsnotat om endringer i forskrift om tilskudd til frivilligsentraler fra Kulturdepartementet 12.08.2021, med invitasjon til å avgis høringsvar innen 12.11.2021.

Saken omfatter Lørenskog kommunes innspill til enkelte punkter i høringsnotatet. Dette gjelder vurdering av modell for tildeling av tilskuddet og forskriftens forslag om krav til eget styre, vedtekter og årsmøte for frivilligsentraler.

Vedlegg:

Høring - forskrift for tilskudd til frivilligsentraler
Høringsnotat, forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Tidligere behandlinger

Ingen

Saksopplysninger:

Lørenskog kommune mottok høringsnotat om endringer i forskrift om tilskudd til frivilligsentraler fra Kulturdepartementet 12.08.2021, med invitasjon til å avgis høringsvar innen 12.11.2021.

Høringsnotatet er utformet i tråd med regjeringens frivillighetspolitiske målsetninger, og den nye ordningen for tilskudd til frivilligsentraler skal være enkel, effektiv og gi rom for lokale prioriteringer. I den nye forskriften beholder kommunen mye av ansvaret for forvaltning av tilskuddet til frivilligsentraler, men i tråd med Stortingets vedtak nr. 724 17.juni 2020 øremerkes tilskuddet til frivilligsentraler. Kulturdepartementet ønsker i forskriften å tydeliggjøre målsetningen med tilskuddet til frivilligsentraler, samtidig som det gis økt lokalt handlingsrom og mer ansvar til kommunene for hvordan målene skal nås. Lørenskog kommune stiller seg bak de fleste av forslagene i høringsnotatet, men vil i dette

høringssvaret kommentere to avgjørende punkter i notatet. Dette gjelder:

- foretrukken modell for tildeling av tilskuddet samt
- forslag om å gjeninnføre krav om eget styre, årsmøte og vedtekter for frivilligsentraler

Historikk:

Frivilligsentralene oppstod som et prøveprosjekt i 1991 og er siden blitt utvidet til 481 frivilligsentraler i 313 kommuner. Lørenskog kommune var med fra oppstarten som prøveprosjektkommune. 43 kommuner har per i dag ikke frivilligsentral. Om lag halvparten av frivilligsentralene er kommunalt eid, den andre halvparten er drevet av lag og foreninger, stiftelser eller andre organisasjonsformer, der kommunen i større eller mindre grad er involvert. Den statlige budsjetttrammen for tilskudd til kommunene har økt vesentlig de seneste årene, fra ca. 114 millioner kroner i 2013 til omtrent 207 millioner kroner i 2021.

Frivilligsentralene er lokale møteplasser som knytter enkeltmennesker og organisasjoner sammen for å skape et godt frivillig miljø, gode aktivitetstilbud og et godt samarbeid med lokal offentlighet. Ifølge tall fra Norges Frivilligsentraler (interesseorganisasjonen for frivilligsentralene) organiserer frivilligsentralene over 55 000 frivillige som til sammen yter mer enn 2 200 årsverk med frivillighet.

Frem til 2017 ble det statlige tilskuddet til frivilligsentraler fordelt over Kulturdepartementets budsjett. Tilskuddet ble beregnet ut fra stillingsprosenten til daglig leder ved frivilligsentralen, med et krav om kommunal delfinansiering.

I 2016 vedtok Stortinget at ansvaret for tilskuddet til frivilligsentraler skulle overføres til kommunene, som en del av oppgaveoverføringen i kommunereformen. Målsetningen var å gi kommunene flere virkemidler og økt ansvar i frivillighetspolitikken. Tilskuddet ble overført fra Kulturdepartementet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og i en overgangsperiode på fire år ble tilskuddet fordelt i rammetilskuddet til kommunene med særskilt fordeling til frivilligsentraler. Utover at tilskuddet skulle gå til frivilligsentraler, var det ingen krav til bruken av midlene i denne perioden. Fra 2021 skulle tilskuddet inngå i innbyggertilskuddet.

Kommunenes Sentralforbund (KS) har støttet at tilskuddet skulle kanaliseres og forvaltes av kommunesektoren, men var motstandere av at tilskuddet skulle fordeles etter innbyggertallet alene, fordi mindre kommuner da ville få betydelig mindre tilskudd. Norges frivilligsentraler ønsket at tilskuddet fortsatt skal fordeles som en fast sum per frivilligsentral.

17.juni 2020 fattet Stortinget vedtak nr. 724:

"Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentraler overføres til et øremerket tilskudd på Kulturdepartementets budsjett fra 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner."

Med dette vedtaket gikk Stortinget bort fra planen om at tilskuddet skulle innlemmes i innbyggertilskuddet. I 2021 blir tilskuddet fordelt etter samme nøkkel som i overgangsordningen og øremerket frivilligsentraler. Fra 2022 skal midlene fordeles etter den nye ordningen, som nå er på høring.

Høringsuttalelse:

1. *Krav om eget styre (inkl. årsmøter/vedtekter):*

Kulturdepartementet foreslår å gjeninnføre kravene til at frivilligsentralene må ha et styre, avholde årsmøte og ha egne vedtekter, slik ordningen var før 2017. Som kommunal frivilligsentral kan det, ut fra tidligere erfaring, være vanskelig å sikre god autonomi for frivilligsentralene, når organiseringen blir en "stat i staten". Et styre som

både skal lede en autonom enhet, og samtidig forholde seg til rammer og beslutninger som gjøres av andre kommunale beslutningsorganer, er ofte en utfordrende øvelse, og vil i praksis kunne begrense muligheten til å ta egne selvstendige avgjørelser. For frivilligsentraler som driftes av uavhengige private/frivillige organisasjoner vil dette nok stille seg noe annerledes, men for kommunale sentraler kan styrene potensielt oppleve organiseringen som et skinndemokrati. Ikke minst er representasjon av frivillige til et årsmøte, og dermed valg til styre, en stor utfordring med tanke på reelt demokrati. Lørenskog kommune støtter ikke forslaget om krav til at frivilligsentralene må ha eget styre, avholde årsmøte og ha egne vedtekter, da dette bør være en del av det lokale selvstyrets nærhetsprinsipp ved at kommunene/frivilligsentralene selv finner de ordningene som passer lokalt.

2. *Tilskuddsmodell (finansieringsmodell):*

Kulturdepartementet vurderer modell 1 eller modell 4 som mest hensiktsmessig, og Lørenskog kommune støtter denne vurderingen.

Modell 1:

Fordeling etter samme prinsipp som før 2017 – et fast beløp per frivilligsentral. Denne ordningen er enkel, ubyråkratisk og forutsigbar. En slik fordeling sikrer at alle eksisterende frivilligsentraler fortsatt kan regne med tilskudd til videre drift, i tillegg til at det stilles krav til kommunal finansiering på minst 40 % av tilskuddet. Samtidig vil det fortsatt være store forskjeller mellom kommuner.

En forutsetning for at denne modellen skal gi forutsigbarhet er at statens rammetilskudd økes (eller reduseres) i årlige budsjett tilsvarende antall frivilligsentraler. Ellers vil modellen, slik den her er innrettet, kunne føre til at tilskudd til nye frivilligsentraler enten må resultere i lavere tilskudd til alle, eller at rammen må økes tilsvarende.

Modell 4:

Denne modellen gir en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal dekke utgifter til én sentral, i tillegg til kommunal finansiering på minimum 40 % av tilskuddet, og være på omtrent samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av den statlige rammen fordeles likt etter innbyggerantall, og tilskuddet øremerkes frivilligsentralen(e). En slik fordeling, skal ifølge notatet gi en mer lik fordeling av tilskudd, samtidig som den skal sikre et tilbud om frivilligsentral i så godt som alle kommuner.

Høringsnotatet opplyser ikke hvor mye innbyggertilskuddet er tenkt å utgjøre per innbygger

Vurdering:

Kommunedirektøren vurderer at høringsnotatets forslag i hovedsak er utformet i tråd med regjeringens frivillighetspolitiske målsetninger. Høringsnotatet fremmer forslag til krav om styre, årsmøte og vedtekter. Det vurderes at oppbygningen av organiseringen av den enkelte sentral i størst mulig grad bør overlates den enkelte kommune eller frivillig organisasjon slik at man oppnår økt lokalt handlingsrom. Med den foreslåtte styringsformen kan det være vanskelig for kommunale frivilligsentraler å utøve autonomi i en kommunal organisasjon.

Kommunedirektøren vurderer finansieringsmodell 1 og 4 som de beste av de fire alternativene, Modell 1 gir et fast beløp per sentral, noe som gir kommuner med flere sentraler et større beløp enn for de med færre/kun én. På den annen side gir modell 4 en større likebehandling mellom alle kommunene, der de mindre kommunene får mer, og de største får mindre.

Modell 1 er nærmest ordningen slik den har vært fram til nå, og det vurderes at dette har fungert godt for Lørenskog kommune. Kommunen er stor, og det er tidligere foreslått og ønsket å etablere flere nærmiljøsentraler i kommunen for å kunne gi innbyggerne et bedre tilbud. Modell 1 vil kunne styrke dette arbeidet, og gi bedre muligheter for å få etablert det fremtidige tilbudet kommunen har behov for.

Modell 4 er for lite presis i hvordan fremtidig finansiering vil bli, da innbyggertilskudd ikke er definert. Dermed blir det vanskelig å vurdere hva et faktisk tilskudd til de ulike kommunene vil bli. Det som peker seg ut som den største forskjellen mellom modell 1 og modell 4, er at ved modell 4 vil kommunene med mange frivilligsentraler nødvendigvis få mindre tilskudd, ettersom denne modellen kun gir en minstesats til én frivilligsentral. Hvis innbyggertilskuddet skal monne, og kompensere for en del av bortfallet av tilskudd per sentral, må dette beløpet være av en slik størrelse at det gir et levedyktig grunnlag for kommunene med flere/mange sentraler.

Stykkprisfinansiering per sentral vil sikre større likhet mellom frivillige organisasjoners etablering og de kommunale sentralene, slik kommunedirektøren vurderer det, og samtidig være et sterkt insitament til at regjeringens frivillighetspolitiske målsetninger oppnås i samarbeid med kommunene.

Lørenskog kommune støtter i hovedsak modell 1, da modell 4 ikke er tydelig nok i hvilke konsekvenser dette vil få for kommunene økonomisk.

Lørenskog kommune støtter departementets øvrige forslag og bestemmelser i forskriften.

28.10.2021 Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KI- 067/21 Vedtak:

Lørenskog kommune avgir høringsuttalelse i samsvar med gjeldende saksfremstilling.

Lørenskog, 02.11.2021
etter fullmakt

Nina Kongtorp
direktør kultur, idrett og frivillighet